

Természetes ellenségek szerepe a meggy védelmében

Balázs Klára¹, Mihályi Krisztina¹, Jenser Gábor¹, Markó Viktor² és Fekete Zoltán³

¹MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Budapest, e-mail: h10427bal@ella.hu

²Corvinus Egyetem, Kertészettudományi Kar, Rovartani Tanszék, Budapest

³Újfehértói Gyümölcsstermesztési Kutató és Szaktanácsadó Kht, Újfehértó

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye jelentős gyümölcsstermő növénye a meggy, ezért igen fontosnak tartjuk a meggy integrált természetstechnológiájának kidolgozását, ezen belül is a kártevők természetes ellenségei populációszabályozó tevékenységének vizsgálatát.

Az 1999. évben kezdett vizsgálatok modellterülete 3 ültetvényrész (hagyományos, provokációs, IPM) volt, majd az itt szerzett tapasztalatok alapján kutatásainkat a 2005. évben a hagyományos és az IPM kezelésben részesített ültetvényrészben folytattuk.

A molylepkék közül az aknázómolyok szerepe volt jelentős. A vizsgált időszak első éveiben a lombosfa-fehérmoly (*Leucoptera malifoliella*) jelenlétére kellett odafigyelni, de a szerepét az utóbbi két évben az almalevél-aknázómoly (*Phyllonorycter blancardella*) vette át. (A többi jelenlévő aknázómoly faj előfordulása a parazitoidok területentartása miatt érdeml említést.) A fertőzés mértéke minden évben az IPM parcellában volt a legkisebb, a provokációs blokk szignifikánsan nagyobb fertőzöttsége már az első évtől jól jelzi, hogy a piretroidok használata kedvezőtlenül befolyásolja az életközösség összetételét.

Az IPM terület parazitáltsági adatai alapján a program bevezetését követő 3. évben már a domináns aknázómoly ellen sem kellett védekezni, mert a környezetkímélő védekezés és a parazitoidok együttes hatásaként a fertőzés mértéke 10% alatt maradt. Hatásukra a 2003. évben, annak ellenére, hogy a környező ültetvényekben még mindig a lombosfa-fehérmoly volt a domináns, e a faj már csak nyomokban fordult elő, s váltó fajként az almalevél-aknázómoly jelent meg. Mivel e faj domináns parazitoidjai megegyeznek a lombosfa-fehérmolyével, a gazdaváltás azonnal végbement, a parazitoidok a kártételi szint alatt tartották a kártevőt.

A populációcsökkentő tevékenységben 10 fontos *Chalcidoidea* faj szerepét mutattuk ki: *Chrysocharis pentheus* Walker, *Minotetrastichus frontalis* Walker, *Pnigalio pectinicornis* Linnaeus, *Closterocerus trifasciatus* Westwood, *Sympiesis sericeicornis* Nees, *Bariscapus nigroviolaceus* Nees, *Pediobius pyrigo* Walker, *Pediobius saulius* Walker, *Cirrospilus viticola* Rondani, *Cirrospilus pictus* Nees.

Populációdinamikai szempontból igen fontos, hogy az évek során nemcsak a parazitoidok egyedszáma, de fajszámuk is növekedett az IPM területen. A környezetkímélő védekezés tehát növelte a biodiverzitást is.

A lombkorona felszínén található, kopogtatással begyűjtött makro- és mezo- ízeltlábú fauna csak kis különbségeket mutatott a hagyományos kezelten és az integrált parcellában. Ez arra utal, hogy a kis parcella méretek mellett (keskeny parcellák) az ízeltlábú együttesek gyorsan regenerálódnak. Egyértelmű hatást csupán a pókok (*Araneae*) esetén tapasztaltunk, egyedszámuk 44%-al volt több az integrált növényvédelemben részesített parcellában, mint a hagyományos blokkban. A provokációs, piretroidokkal kezelt parcellához viszonyítva az integrált parcellában a pókok egyedsűrűsége 74%-al volt nagyobb. A talajfelszíni ízeltlábú fauna egyedsűrűségét viszont, szemben a szelektív inszekticidekkel, jelentős mértékben csökkenthetik a széles hatásspektrumú inszekticidek.

A meggy kártevő együttesének legjelentősebb tagja a cseresznyelégység. A rendelkezésre álló adatok szerint lárváit több *Hymenoptera* faj is parazitálja, a populációszabályozásban betöltött szerepük viszont elhanyagolható, ezért (a fajtaválasztás mellett) kénytelenek vagyunk ellene rovarölő szerrel védekezni. Kiválasztásukkor az egyéb kártevők természetes ellenségeinek kímélését is szem előtt kell tartanunk.

A kutatásokat a 4/008/01 és a 4/012/04 NKFP pályázat tette lehetővé.